

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The background of the page features a large, light pink circular shape that is partially cut off by the top and right edges, creating a sense of depth and movement.

Eeli Hellsten
Ida Puoliväli
Elias Rautamies
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyönjohtaja
Opinnäytetyö, 2022

”NAISENA MINUN EI OLE TARVINNUT KAUKHEAN TARKKAAN MIETTIÄ, MITEN NUORTEN KANSSA OLEN...”

Kyselytutkimus työntekijän sukupuolen merkityksestä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyössä

TIIVISTELMÄ

Eeli Hellsten

Ida Puoliväli

Elias Rautamies

“Naisena minun ei ole tarvinnut kauhean tarkkaan miettiä, miten nuorten kanssa olen...” — Kyselytutkimus työntekijän sukupuolen merkityksestä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyössä

37 sivua, 1 liite

Syksy 2022

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyönohjaaja

Tutkimuspainotteisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miten ammattilaisen näkökulmasta sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kanssakäymiseen kirkon nuorisotyön kontekstissa. Tavoitteena oli selvittää, tunnistaivatko työntekijät sukupuoliroolien vaikutukset ja kykenevätkö he toimimaan nämä vaikutukset huomioon ottaen.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena Webropol-verkkokyselynä. Tutkimuksen ajankohta oli keväällä 2022. Siihen osallistui 30 vastaajaa eri seurakunnista. Tutkimusaineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin menetelmää käyttäen.

Tuloksien perusteella voitiin havaita sukupuolella olevan vaikutuksia kirkon nuorisotyössä. Työntekijöiden sukupuoli vaikutti heidän työtapoihinsa eri tilanteissa. Työntekijät havaitsivat sukupuolen vaikutuksia vaihtelevasti.

Tutkimuksen johtopäätöksenä voidaan todeta, että työntekijän sukupuolella on merkitystä kirkon nuorisotyössä. Lisäksi voidaan todeta työntekijöiden havaitsevan näitä vaikutuksia heikosti. Aiheesta ei ole keskusteltu seurakunnissa, mikä heijastuu vastauksista.

Asiasanat: evankelis-luterilainen kirkko, nuorisotyöntekijät, sukupuoliroolit,

ABSTRACT

Eeli Hellsten

Ida Puoliväli

Elias Rautamies

"As a woman, I haven't had to think too much about how I act around the young"
– A survey on the significance of the employee's gender in Finnish Evangelical Lutheran church youth work

37 Pages and 1 appendice

Autumn 2022

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, Christian Youth Work

The purpose of this thesis was to conduct research on how, from the perspective of a professional, gender affects the interaction between a professional and a client in the context of church youth work. The aim was to find out whether employees recognize the effects of gender roles and whether they are able to act with these effects in mind.

The study was conducted as a qualitative Webropol online survey. The time of the survey was in the spring of 2022. The survey was taken by 30 respondents from different congregations. The research material was analyzed using the method of qualitative content analysis.

With the results, it was possible to see the effects of gender in the youth work of the church. The gender of employees affected their working methods in different situations. Employees perceived the effects of gender in varying ways.

The conclusion of the study is that the gender of the employee is significant in church youth work. In addition, these effects are poorly perceived by workers. The topic has not been discussed in the congregations, which is reflected in the responses.

Keywords: Evangelical Lutheran Church, gender roles, youth workers

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 KOHTAAMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT KIRKON NUORISOTYÖSSÄ	5
2.1 Sukupuolietoinen ja sensitiivinen kohtaaminen	6
2.2 Dialogisuus	7
2.3 Minäkäsitys ja identiteetti	8
2.4 Sukupuoliroolit	9
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	10
4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTON KERUU	11
5 AINEISTON ANALYYSI	14
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	18
6.1 Fyysinen kontakti kirkon nuorisotyössä	20
6.1.1 Fyysisen kontaktin kokeminen luontevana	20
6.1.2 Fyysisen kontaktin kokeminen epäluontevana	21
6.2 Henkilökohtainen tila lohduttamisesta	22
6.2.1 Kosketus lohduttaessa	23
6.2.2 Läsnäolo lohduttaessa	24
6.2.3 Verbaalinen lohduttaminen	24
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
7.1 Sukupuolen vaikutus ammattilaisen ja asiakkaan välisessä kohtaamisessa	26
7.2 Sukupuolen vaikutuksen tunnistaminen työssä	28
8 POHDINTA	30
8.1 Opinnäytetyön eettisyyteen ja luotettavuuteen liittyvät kysymykset	30
8.2 Jatkotutkimus	32
8.3 Ammatillinen kehitys	33
LÄHTEET	35

LIITE 1. Kyselylomake	38
-----------------------------	----

1 JOHDANTO

Työntekijöiden kohtaamat sukupuoliroolien asettamat rajat ovat olleet puheenaiheena jo pitkään, mutta viime vuosien tapahtumat, kuten #MeToo -kampanja, ovat nostaneet aiheen taas suuren yleisön tietoisuuteen. Sukupuolen mukanaan tuomaa merkitystä vähätellään silti helposti, sillä Suomea on pidetty tasa-arvon mallimaana, jossa tasa-arvon toteutuminen on itsestäänselvyys (Punnonen, 2008, s. 535).

Tämän opinnäytetyön aihepiirinä on seurakunnan kasvatuksen työalan työntekijöiden sukupuolen merkitys tekemässään työssä. Tarkoituksenamme on tutkia ammattilaisen sukupuolen merkitystä ammatillisissa kohtaamisissa sekä ymmärtää yhteiskunnallisten rakenteiden ja sukupuoliroolien vaikutuksia. Tutkimuksemme kutsumme vastaajia nuorisotyöntekijöiksi, mutta vastaajien joukko koostuu niin kirkon nuorisotyönjohtajista, varhaisnuorisotyönjohtajista, nuorisodiakoneista sekä nuorisopastoreista. Yhdenmukaisuuden vuoksi käytämme kuitenkin kaikista ammattilaisista samaa termiä.

Omat henkilökohtaiset kokemukset sekä muiden alan työntekijöiden kanssa käydyt keskustelut ovat tuoneet esiin aiheen käsittelyn tarpeellisuutta ja ajankohtaisuutta. Käsityksemme mukaan sukupuolirooleihin liittyy paljon rajoittavia roolituk-
sia, ja tavoitteenamme on saada työntekijät pohtimaan omaa käyttäytymistään työympäristössä ja tunnistamaan näitä roolituk-
sia. Tämän lisäksi aihe on tuleville sosiaalialan työntekijöille alati ajankohtainen ja tarpeellinen.

Tarkoituksenamme on kerätä kyselyn avulla kirkon kasvatuksen piirissä työskentelevien henkilöiden kokemuksia ja näkemyksiä aiheeseen. Keräämme aineistoa useasta seurakunnasta eri hiippakuntien alueella Webropol-kyselyä hyödyntäen. Koostamme kerätystä aineistosta diaesityksen, johon tiivistämme tutkimuksemme tulokset. Lähetämme diaesityksen kaikille seurakunnille, joita lähestyimme tutkimusvaiheessa.

2 KOHTAAMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT KIRKON NUORISOTYÖSSÄ

Kirkon tekemä nuorisotyö on osa laajempaa kasvatustyön kokonaisuutta. Kasvatustyöstä vastaavat nuorisotyön lisäksi varhaiskasvatus-, kouluikäis- sekä rippikoulutyö. Kirkon kasvatustyössä tarkoituksena on mahdollistaa ja tukea kaiken ikäisiä lapsia ja nuoria kokonaisvaltaisessa kasvussa. Kasvun tukeminen tapahtuu kirkon arvojen kautta, jolloin toimintaan sisältyy hengellisyyttä, kirkollisia toimituksia sekä musiikkitoimintaa. Kirkon kasvatustyötä tehdään seurakunnissa sekä hiippakuntatasolla. Lisäksi monialainen yhteistyö eri toimijoiden kanssa on osa kirkon kasvatustyötä. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-b.)

Kirkon nuorisotyöllä tarkoitetaan kaikkea seurakunnan järjestämänä tapahtuvaa toimintaa, jossa nuoret ovat osallisina. Nuorisotyössä tärkeänä tavoitteena on kasvatuksen suuntaaminen suvaitsevaisuuteen, rauhaan ja vastuuseen samalla syrjäytymistä ehkäisten. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-d.) Kirkon nuorisotyöhön kuuluvat oleellisesti erilaiset leirit, retket ja tapahtumat. Näissä tilanteissa työntekijällä on suuri vastuu ryhmien ja nuorten ohjauksesta. Samalla korostuu työntekijän tarve kyetä kohtaamaan nuoria yksilöinä, elämäntilanteesta riippumatta. (Kirkkohallitus, 2020.) Oleellisena osana kirkon nuorisotyötä ovat myös rippikoulut ja -leirit. Rippikoulut tavoittavat yli 80 % ikäryhmän nuorista (Suomen ev. lut. kirkko, i.a.-c). Tämä tarkoittaa kirkon näkökulmasta merkittävintä mahdollisuutta kohdata nuoria vuosittain.

Kohtaamistilanteet seurakunnassa perustuvat kunnioitukseen sekä itsemääräämisoikeuteen. Jokainen henkilö nähdään kokonaisuutena, johon kuuluvat psykiset, fyysiset, sosiaaliset sekä henkiset tarpeet. Näitä tarpeita tulee huomioida yksilöllisessä kohtaamisessa. Varsinkin hauraassa elämäntilassa olevien ihmisten kanssa työskennellessä tulee näitä tarpeita huomioida erityisen tarkasti. Toiminta ei saa vaikeuttaa kenenkään itsemääräämisoikeutta ja jokaisen päätöksiä tulee kunnioittaa. Fyysinen koskemattomuuden huomioiminen on olennaista henkistä turvallisuutta edistävän ilmapiirin ylläpitämisessä. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-f.)

2.1 Sukupuolittietoinen ja sensitiivinen kohtaaminen

Sukupuoli ja seksuaalisuus eivät ole ihmisen arvoon sidottuja tai niistä riippuvia. Ne ovat meissä kaikissa tasapuolisesti vaikuttavia asioita. Jokaisen ihmisarvo tulee kohdata yhdenvertaisesti. Kaikille ihmisille tulee antaa mahdollisuus turvalliseen ja kannustavaan ympäristöön, jossa he voivat kasvaa yhteisön jäsenenä, omana itsenään ja lähimmäisenä. Lapset ja nuoret nähdään luotettavina toimijoina, joita kasvatetaan toimimaan ja vaikuttamaan osana turvallista ilmapiiriä. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-e) Nämä arvot ohjaavat kirkon toimintaa kaikessa kohtaamistyössä. Kirkko korostaa kaikkien yhdenvertaisuutta ja keskittää näkökulmaansa jokaisen ihmisarvon tärkeyteen.

Kirkon nuorisotyössä tulisi huomioida sukupuolittietoinen lähestymistapa. Sukupuolittietoisella lähestymistavalla tarkoitetaan kykyä tunnistaa sukupuolen merkitys ihmisten elämässä ja nähdä sen vaikutus niissä ratkaisuissa, joita ihmiset tekevät. Lähestymistavan tarkoituksena ei kuitenkaan ole vahvistaa tiettyjen sukupuolien käyttäytymismalleja, joita pidetään sukupuolelle luontaisina. Sen sijaan tarkoitus olisi tehdä käyttäytymismalleista näkyviä, jolloin yhteiskunnan miehille ja naisille asettamat odotukset ovat tunnistettavampia. Kun käyttäytymismallit tiedostetaan, niitä voidaan työstää sellaiseen suuntaan, joka mahdollistaa olemassa olevien odotusten muuntamisen moninaisuutta sallivampaan suuntaan. (Punnonen, 2008, s. 521.) Tällainen osaaminen sisältyy myös muun muassa kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvauksen (Kirkkohallitus, 2020) eettisyyden ja arvo-osaamisen edellytyksiin, joissa korostetaan työntekijän kyvykkyyttä toimia lasten ja nuorten yksilöllisyyttä huomioiden ja kunnioittaen.

Sukupuolisensitiivinen kohtaaminen tarkoittaa sitä, että jokainen tulee kohdatuksi itsenään. Sukupuolen moninaisuus ja yksilöiden henkilökohtaiset sukupuolikokemukset huomioiden jokaiselle annetaan tilaa kasvaa omaksi itsekseen. Sukupuoli kertoo yksilöstä loppupeleissä hyvin vähän, mutta on kuitenkin keskeinen osa minuutta ja identiteettiä (Kivelä & Kokkonen, 2021, s. 239). Sensitiivisyys ei kuitenkaan tarkoita neutraaliutta, vaan yksilöä tuetaan hänen omassa identiteetissään, oli identiteetti sitten sukupuolibinääriin kuuluva tai ei. Sukupuolisensitiivinen kasvatustapa ja kohtaaminen vaatii työntekijältä aiheiden ymmärrystä ja valmiutta

oppia uutta. Omien arvojen, kokemusten, käsitysten ja ajatuksien tunnistaminen on keskeistä sekä se, miten nämä vaikuttavat käytökseemme ja tapaamme kohdata ihmisiä. Sukupuolisensitiivisyyden toteuttaminen ei automaattisesti vaadi oman kielen ja toiminnan totaalista muuttamista, vaan pienilläkin sanoilla ja teoilla voi olla suuri merkitys. Esimerkiksi sukupuolittuneita termejä ei tarvitse jättää kokonaan pois, vaan työntekijän tulisi pohtia, millainen merkitys ja vaikutus omilla sanavalinnoilla on. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-e.)

2.2 Dialogisuus

Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan kaikki luojan luoma on kaunista ja hyvää, mutta synti turmelee osan siitä. Jotkut kristityt näkevät sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen edustajat osana turmeltua ihmistä, kun taas toiset näkevät sen osana kaunista ja hyvää. Seurakuntalaisen näkeminen turmeltuneena ihmisenä voi aiheuttaa vieraantumista kirkosta ja uskosta tai pahimmillaan johtaa henkiseen väkivaltaan ja itsetuhoisuuteen. Koko kirkollista kantaa ei kuitenkaan edusta käsitys sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen erityisestä syntisyydestä. Vähemmistöjen asemaa kirkossa ovat ajaneet esimerkiksi Yhteys-liike, Malkus sekä Feministinen kirkko. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen velvoittamana kirkon on kyettävä hyväksymään jokainen sukupuolesta tai seksuaalisuudesta huolimatta – oli työntekijöiden oma henkilökohtainen kanta sitten mikä hyvänsä. (Autio, 2018, s. 196–200.)

Kun keskustelu perustuu molemminpuoliseen myötätuntoon ja avoimeen vuorovaikutukseen, voidaan puhua dialogisesta keskustelusta. Tässä keskustelussa molemmat osapuolet ottavat toisensa huomioon ja vastaavat toisilleen eli kommunikoivat vastavuoroisessa suhteessa. Keskustelun tavoitteena on ymmärtää toista, joten puhumisen tulee olla vastapuolesta mielenkiintoista ja kuuntelijan tulee osoittaa selkeää mielenkiintoa aiheeseen. Erimielisyystilanteissa kunnioitetaan toista sekä hänen mielipidettään. Dialogisen keskustelun tavoitteena on päästä ymmärtämään toisen osapuolen näkökulmaa ja yhdessä hänen kanssaan löytää keskustelusta ne kohdat, joista ollaan samaa mieltä sekä eri mieltä. Edellytys keskusteluprosessin onnistumiselle on halu kohtaamiseen. Osapuolten

tulee osoittaa kiinnostusta toisen kokemukseen ja ajatteluun sekä samalla näyttää kiinnostus ja halu omaa ajattelua kohtaan, jotta muiden on sitä helpompi ymmärtää. (Pruuki, 2018, s. 211–212.)

2.3 Minäkäsitys ja identiteetti

Pienen lapsen vuorovaikutuskykyjen rajallisuuden vuoksi lapsi on poikkeuksellisen altis ympäristön vaikutteille ja tulkinnoille. Koska lapsen persoonasta, temperamentista taikka mielenkiinnonkohteista on haasteellista vielä tietää tarkemmin, lapsen määrittely perustuu tämän biologiseen sukupuoleen. Lasta tulkitaan ja kohdataan biologisen sukupuolensa edustajana ja lapseen suunnataan odotuksia tämän kautta. Lapsi on täysin lähipiirinsä hoivan varassa, minkä vuoksi läheisyyden ja huolenpidon takaamiseksi lapsen persoona kehittyy lähipiirin odotusten mukaiseen suuntaan. Sukupuoliroolit ovat sukupuolistereotypioihin pohjautuvia, kulttuurisidonnaisia käsityksiä siitä, mitä on olla sukupuolensa edustaja. Jo varhaislapsuudessa lapsi sisäistää sukupuoliroolin, joka opettaa, miten tyttöjen tai poikien tulisi käyttäytyä. Nämä roolit luovat runkoa sukupuoli-identiteetille, joka on keskeinen osa yksilön minäkäsitystä. Ympäristön vaikutus kehittyvän lapsen sukupuoli-identiteettiin on suuri. Sukupuoleen kasvattamista kutsutaan sukupuoleen sosiaalistamiseksi. (Teräs, 2005, s. 59.)

Samana kulttuurikoodiston ja yhteisen kasvatuserinteen kasvattamina omaksutaan kulttuurissa vaikuttavat yleiset stereotypiat. Kasvaessa otetaan vaikutteita ympäristöstä ja omaksutaan kohdatut stereotypiat sekä annetaan stereotyyppien vaikuttaa persoonallisuuteen jo varhaisissa vuorovaikutustilanteissa. Persoonallisuuden ydin koostuu minäkäsityksestä. Se kuvastaa käsitystä omasta itsestä sisältäen kyvyt, identiteetin, persoonallisuuden, uskomukset ja omat mahdollisuudet. Minäkäsitys saattaa sisältää myös ristiriitaisuuksia sekä puutteita. Jokaisen oma minäkäsitys voi poiketa ympäristön havainnoista. Yksilö voi esimerkiksi pitää itseään täysin sopivan kokoisena, mutta samalla ympäristö voi luokitella tämän lihavaksi. Monet minäkuvan piirteet mukautuvat ympäristön vuorovaikutuksessa. Ympäristön aiheuttamat odotukset ja toiveet muokkaavat sitä millaiseksi yksilö pyrkii tulemaan. (Teräs, 2005, s. 58.) Lasten ja nuorten identiteetin

myönteistä kehitystä tukee juuri ympäristön myönteinen käsitys lasten ja nuorten taustoista. Jokainen lapsi ja nuori kaipaa identiteettinsä rakentamiseen samais- tumisen kohteita. (Dialogikasvatus, i.a..)

Kristityn identiteettiä vahvistetaan rippikoulussa ohjaamalla, tukemalla ja esi- merkkiä näyttäen. Jokaiselle rippikoululaiselle tulee antaa mahdollisuus pohtia omaa kristillistä identiteettiä ja mahdollistaa myös kriittinen ajattelu. Yksilöiden eroavaisuuksien tunnistaminen on tärkeää, mutta kristittyjen yhteisöllisyyttä ei myöskään tule unohtaa. Seurakunnassa on tilaa jokaiselle yksilölle ja yhdessä nämä yksilöt muodostavat seurakunnan. (Kirkkohallitus, 2017, s. 48.)

2.4 Sukupuoliroolit

Heteronormatiivinen ajattelutapa on yhteisöjen ja ihmisten luoma biologiseen su- kupuoleen nojaava ajattelutapa. Tästä syntynyttä sukupuolijärjestelmää ylläpitää yhteiskunnan eri toimijat ja näin omalta osaltaan edistävät sukupuolten mukaisia jakoja ja rooleja. Sukupuoliroolijärjestelmä siis pitää yllä sukupuoliroolijaon ste- reotyyppistä ajattelua. Tässä jaossa naiset nähdään enemmän hoiva-alan osaa- jina, kun taas miehet enemmän käytännön alojen osaajina. Naiset ja miehet sekä tytöt ja pojat joutuvat erilaisten oletuksien kohteeksi ja heidän toimintaansa ja osaamistaan määritellään sukupuolen kautta. Nämä opitut sukupuolistereotyyppit vaikuttavat ihmisten koko elämän ajan ja saattavat osaltaan ohjata heitä kohti tietynlaisia harrastuksia tai töitä. (Ylätapio-Mäntylä, 2012, s. 23–24.)

Feminiinisyys ja maskuliinisuus liittyvät sukupuolen määrittelyyn. Perinteisesti ajatellaan hoivan ja kodin linkittyvän feminiinisyteen, kun taas auton huoltami- nen ja nikkarointi nähdään maskuliinisena. Kulttuurimme sitoo tietynlaisen olemi- sen ja toimimisen joko feminiiniseen tai maskuliiniseen tekoon, ilmeeseen tai eleeseen. (Ylätapio-Mäntylä, 2012, s. 24.)

Naisvaltaisia töitä ovat erilaiset vuorovaikutustyöt eli työt, jossa pääpainona on olla tekemisissä toisten ihmisten kanssa. Nämä työt nähdään kulttuurisesti yh- teensopiviksi feminiinisyden kanssa – naiset nähdään niin sanotusti luontaisesti

sopiviksi huolehtimaan, kommunikoidaan, saamaan toisessa aikaan hyvän olon tunteen ja pitämään yllä arjen jatkuvuuksia. (Julkunen, 2010, s.142.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miten ammattilaisen näkökulmasta sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kanssakäymiseen, suhteeseen ja rajoihin. Tarkoituksenamme oli selvittää, kokevatko kirkon nuorisotyöntekijät sukupuolen merkitykselliseksi työssään tai tunnistavatko työntekijät sukupuoliroolien vaikutukset ja odotukset, joita heihin ja asiakkaisiin kohdistuu. Tutkimuksemme tavoitteena oli tarjota työntekijöille mahdollisuuden itsereflektioon aiheen pohjalta. Työntekijöiden itsereflektioon emme opinnäytetyössämme keskittyneet, mutta toivoimme vastaamisen herättävän heissä pohdintaa. Lähetämme saamamme tulokset sähköisesti jokaiseen seurakuntaan, jotka ovat vastaanottaneet kyselylomakkeemme. Toivomme itsereflektion kehittävän työntekijöitä ammatillisesti ja tarjoavan keinoja kohtaamisen kehittämiseen. Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Miten kirkon nuorisotyössä toimivan työntekijän sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen?
2. Miten työntekijät tunnistavat sukupuolen vaikutuksia kohtaamiseen työssään?

Tutkimusympäristönämme toimivat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat ympäri Suomea. Valitsimme tutkimusympäristömme näin laajaksi, jotta saisimme mahdollisimman suuren otannan. Lähestyimme seurakuntia sähköpostitse. Sähköpostiosoitteet saimme seurakuntien nettisivuilta. On mahdollista, että seurakuntien ja hiippakuntien välillä on eroja työntekijöiden arvomaailmoissa, jotka heijastuvat vastauksista. Hiippakuntien piispat ovat tuoneet opillisia näkemyksiään esille eri medioissa. Piispat ovat hiippakuntiensa hengellisiä johtajia,

ylimpiä virkamiehiä sekä tuomiokapitulin puheenjohtajia (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-a). On mahdollista, että piispojen edellä mainitut korkea-arvoiset asemat vaikuttavat kyseisen piispan hiippakunnan seurakuntien näkemyksiin ja arvoihin.

Emme usko piispojen olevan ainoa syy tiettyjen alueiden vastauksien eroille. Jokainen ihminen on yksilö, jonka henkilökohtainen historia, kasvatus sekä teologinen ajattelu ohjaavat tämän ammatillista toimintaa. Tulee huomioida, etteivät ihmiset ole yksilöitä tyhjiössä. Ympäristö muovaa ihmisen ajattelumaailmaa. Pidimme tärkeänä kysyä vastaajien edustamaa hiippakuntaa, jotta pystyimme olemaan varmoja otannan olevan koko Suomen laajuinen.

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTON KERUU

Kyselyyn käytettyä menetelmää tulee harkita suhteessa tutkimuksen tavoitteisiin ja tutkimuskysymyksiin (Puusa, 2020, s. 104). Keräsimme laadulliseen tutkimukseen aineiston sähköisellä kyselylomakkeella Webropol-alustaa hyödyntäen. Pyrimme lähestymään mahdollisimman monia seurakuntia ympäri Suomea, minkä vuoksi internet-kysely palveli käyttötarkoitustamme parhaiten. Tavoitteenamme oli saada vastauksia noin viideltä seurakunnalta jokaista Suomen yhdeksää hiippakuntaa kohden. Lähetimme pyynnön osallistua kyselyyn kasvatuksen tiimin esihenkilöille, ja heillä oli mahdollisuus jakaa linkki kyselyyn kaikille halukkaille tiimissä oleville jäsenille. Otantamme laajuudella halusimme varmistaa sen, ettei tuloksemme ollut sattumanvarainen. Lisäksi tulosten luotettavuutta edistää se, että otantamme kattaa nuorisotyöntekijöiden koko joukon. (Heikkilä, 2014, s. 28.) Täten emme voineet lähettää kyselyä vain tietyn alueen nuorisotyöntekijöille.

Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään tutkittavaa kohdetta selittäen sen käyttäytymisen ja päätöksien syitä. Tulokset analysoitiin mahdollisimman tarkasti ja tuloksia pyrittiin soveltamaan esimerkiksi toiminnan kehittämisessä ja

sosiaalisten ongelmien tukemisessa. Määrällinen eli tilastollinen tutkimus keskittyy lukumääriin ja prosenttiosuuksiin. Määrälliset tutkimuslomakkeet koostuvat yleensä valmiista vastausvaihtoehdoista ja tulokset havainnollistetaan kuvioin ja taulukoin. Tutkimus selittää usein vain olemassa olevaa tilannetta, mutta ei vastaa asioiden syihin. (Heikkilä, 2014, s. 15.) Keskityimme tutkimuksessamme laadullisen tutkimuksen mukaiseen sisällönanalyysiin, mutta pyrimme tukemaan havaintojamme suljettujen määrällisten kysymysten avulla.

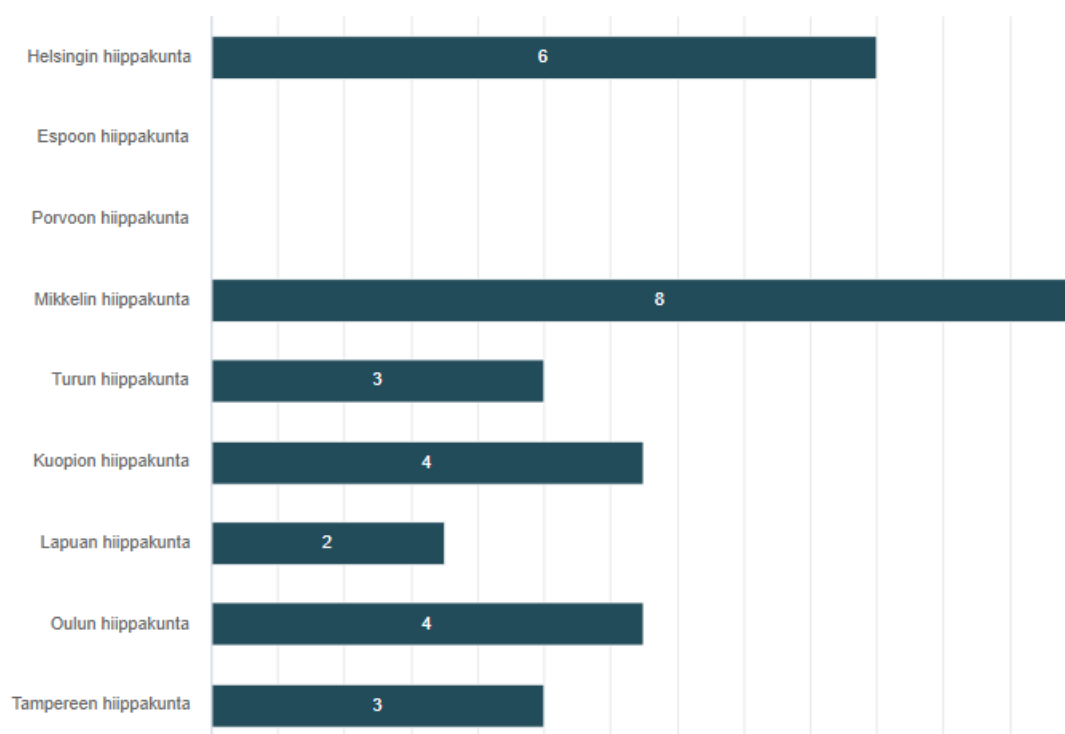
Tutkimuksen luotettavuuden kannalta tulee huomioida, ettei kyselyyn osallistuvien työntekijöiden henkilöllisyys paljastu missään vaiheessa tutkimusta (Tuomi & Sarajarvi, 2018, s.163–164). Keräämämme tieto oli anonymia ja muistutimme kyselyyn vastaavia, että emme tule julkaisemaan mitään tunnistettavaa tietoa kyselyyn vastanneista. Kyselyn vastaukset tulivat meille sähköisesti takaisin. Pyrimme luomaan mahdollisimman selkeän ja kattavan, mutta mahdollisimman vaivattoman kyselylomakkeen. Lyhyellä kyselyllä pyrimme luomaan pienemmän kynnyksen työntekijöille osallistua kyselyyn. Tällä tavoin yritimme saada mahdollisimman monta työntekijää osallistumaan tutkimukseemme. Kyselymme koostui avoimista kysymyksistä sekä monivalinnoista. Joihinkin monivalintakysymyksiin olimme liittäneet tarkentavia avoimia vastausmahdollisuuksia, joiden tehtävä oli syventää vastauksia.

Kyselylomakkeemme (Liite 1) muotoutui keräämämme kirjallisuuden, sekä alan ammattilaisten kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Perustana kyselylle toimii näkemys siitä, miten vähän nuorisotyöntekijöiden suhtautumista sukupuoleen on tutkittu aikaisemmin. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että esimerkiksi opettajien suhtautumista lapsiin säätelee lapsen sukupuoli. (Punnonen, 2008, s.527.) Kosimme kysymyslomakkeeseen kysymyksiä, joiden pohjalta uskoimme pystyvämme vastaamaan tutkimuskysymyksiimme kattavasti. Keräämämme kirjallisuus tuki saamiemme vastausten analysointia.

Toteutimme tutkimuskyselymme ajalla 17.2.-25.3.2022. Lähestyimme aluksi 40 seurakuntaa kyselyllämme, mutta saimme kyselyyn vähän vastauksia. Tämän takia lisäsimme vastausaika ja lähetimme kyselyn vielä 43 seurakunnalle. Niistä seurakunnista, joista löysimme helposti kasvatuksen tiimin esimiehen

yhteystiedot, lähetimme kyselyn hänelle. Muissa tapauksissa lähetimme kyselyn seurakunnan nuorisotyöntekijälle. Saimme lopulta 30 vastausta kyselyymme. Tavoittemme oli saada vastauksia mahdollisimman laajalta alueelta, jotta saisimme kattavan ja monipuolisen otannan erilaisista näkökulmista aiheeseemme liittyen. Onnistuimme pienestä otannasta huolimatta saamaan aikaan maantieteellisesti kattavan otannan (Taulukko 1).

Taulukko 1. Vastausten jakautuminen hiippakunnittain.

Vastausten määrä oli huomattavasti pienempi, kuin mitä odotimme. Vähäisten vastausten takia emme voineet verrata vastauksia hiippakuntatasolla, vaikka se olikin alkuperäinen tavoittemme. Kyselylomakkeen seurantalilastojen (Taulukko 2, s. 14) mukaan kyselymme oli kuitenkin avannut huomattavasti suurempi määrä vastaajia, ja vastaamisen oli aloittanut liki kaksinkertainen määrä vastaajia.

Taulukko 2. Kyselylomakkeen seurantalasto.

	Yhteensä	
	(N)	%
Kysely avattu vastaajien toimesta	142	100 %
Vastaaminen aloitettu	56	39 %
Vastattu kyselyyn	30	21 %

5 AINEISTON ANALYYSI

Sisällönanalyysimenetelmän avulla voidaan kuvata tutkittavaa ilmiötä yleisessä ja tiivistetyssä muodossa. Analyysin tarkoitus on sanoittaa ja selkeyttää kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksesta tekee sen käsittelyn perustuminen tulkintaan sekä loogiseen päättelyyn. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.117–122.) Käsittelemme tutkimustamme aineistolähtöisen sisällönanalyysiin perustaen, sillä haluamme luoda tutkimastamme ilmiöstä uutta tietoa. Analyysi alkaa aineiston pelkistämällä. Kaikki tutkimuksesta saatu epäolennainen tieto karsitaan. Samalla yhdistellään samoihin kysymyksiin vastaavaa tietoa ja eritellään eri kysymyksiin vastaava tieto. Isoja vastauskokonaisuuksia ryhmitellään pelkistettyjen ilmausten alle. Tämän vaiheen jälkeen alkaa ryhmittelyvaihe, jossa samanlaiset ja toisistaan erilaiset käsitteet eritellään nimettyihin alalukuihin. Vaiheen tarkoitus on tiivistää aineistoa eri käsitteiden alle. Syntyneitä alaluokkia yhdistellään yläluokiksi ja näitä yhdistelemällä syntyy lopulta pääluokkia. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.122–124.)

Viimeinen vaihe on käsitteellistäminen. Tässä vaiheessa kaikki olennainen tieto erotetaan ja saadun tiedon pohjalta muodostetaan käsitteitä. Vaiheessa syntyvät teoreettiset käsitteet johtavat lopulta tutkimuksen johtopäätöksiin. Aineistoa käsitellessä tulee olla tarkkana, että polku alkuperäiseen dataan säilyy. Koko aineiston käsittely perustuu päättelyyn sekä tulkintaan. Näiden avulla syntyneitä

käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.125–127.)

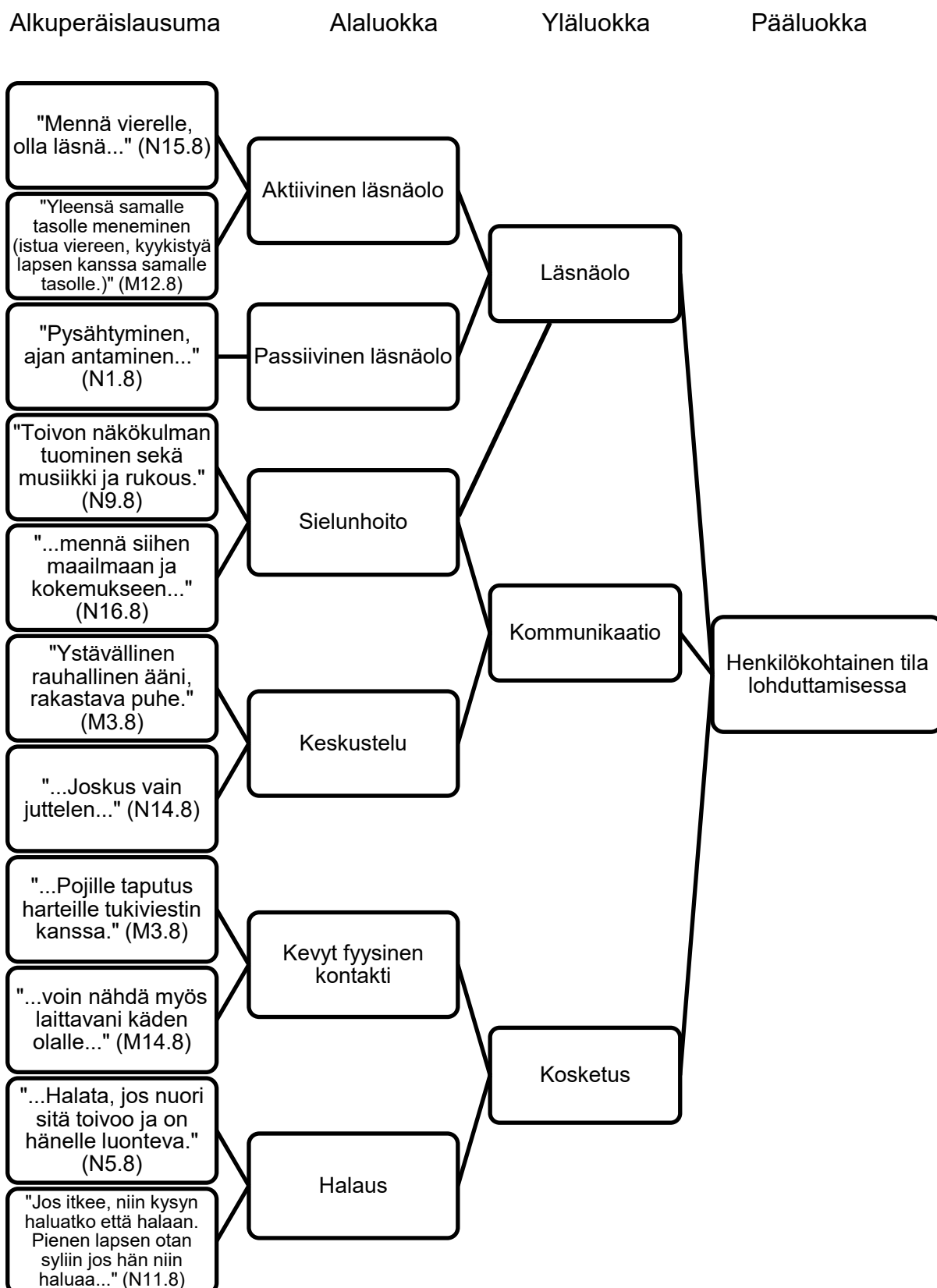
Lähdimme analysoimaan aineistoa suunnitelmamme mukaisesti sen pelkistämisellä. Pelkistämistä, eli vastausten muotoilua yksinkertaistettuun muotoon, kutsutaan redusoinniksi (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.123). Koska kyselyyn saamamme vastaukset olivat jo itsessään hyvin tiiviisti ilmaistuja, ei suuremmalle redusoinnille ollut tarvetta. Tulostimme aineistomme paperiseen versioon, jotta niiden käsittely sujuu tehokkaammin. Erottelimme vastauksista miesten ja naisten vastaukset koodaamalla jokaisen vastauslomakkeen joko N1-16 (nainen) tai M1-14 (mies). Kokonaisuudessaan saimme kasaan 30 vastausta. Samalla karsimme lomakkeemme epäoleelliset kysymykset pois. Epäoleellisiksi määritimme ne kysymykset, joiden vastaukset eivät vastanneet tutkimuskysymykseemme. Yhdistelimme samoihin kysymyksiin vastaavia kysymyksiä keskenään. Käsittelimme yhdisteltyjä kysymyksiä Excelissä.

Klusteroimme tässä vaiheessa vastaukset. Klusterointi tarkoittaa vastauksien ryhmittelyä, samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien yhdistelyä omiksi kokonaisuusiksi. Tämän jälkeen syntyneet alaluokat nimetään kyseisen luokan sisältöä kuvaavaksi. Klusteroinnin tarkoituksena on tiivistää aineistoa yksittäisistä vastauksista yleisempiin käsitteisiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.124). Käytimme klusteroinnissa hyödyksi värikoodausta helpottaaksemme samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien erottelua. Samanaikaisesti tulkitsimme 1–3 kysymystä. Värikoodatut lausumat yhdistelimme alaluokiksi.

Alaluokkien muodostuttua aloitimme aineiston käsitteellistämisen eli abstrahoinnin. Abstrahoinnissa tiivistetystä aineistosta erotetaan tutkimuksen kannalta oleellinen tieto, joka toimii teoreettisten käsitteiden pohjana. Näitä käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimuskysymykseen. Tässä vaiheessa on tärkeä huomioida, että teoreettiset käsitteet syntyvät selkeänä jatkumona saamistamme vastauksista, jotta tutkimuksen luotettavuus säilyy. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.125–127.) Etenimme siis vastaajien alkuperäisistä lausumista teoreettisiin käsitteisiin. Pyrimme ylläpitämään alkuperäiset vastaukset vahvasti esillä abstrahoinnin aikana. Tätä varten merkitsimme saamamme vastaukset muotoon:

Fyysinen kontakti on luontevaa, mikäli "aloite" (esim halaukseen) tulee nuorelta... (N6.9).

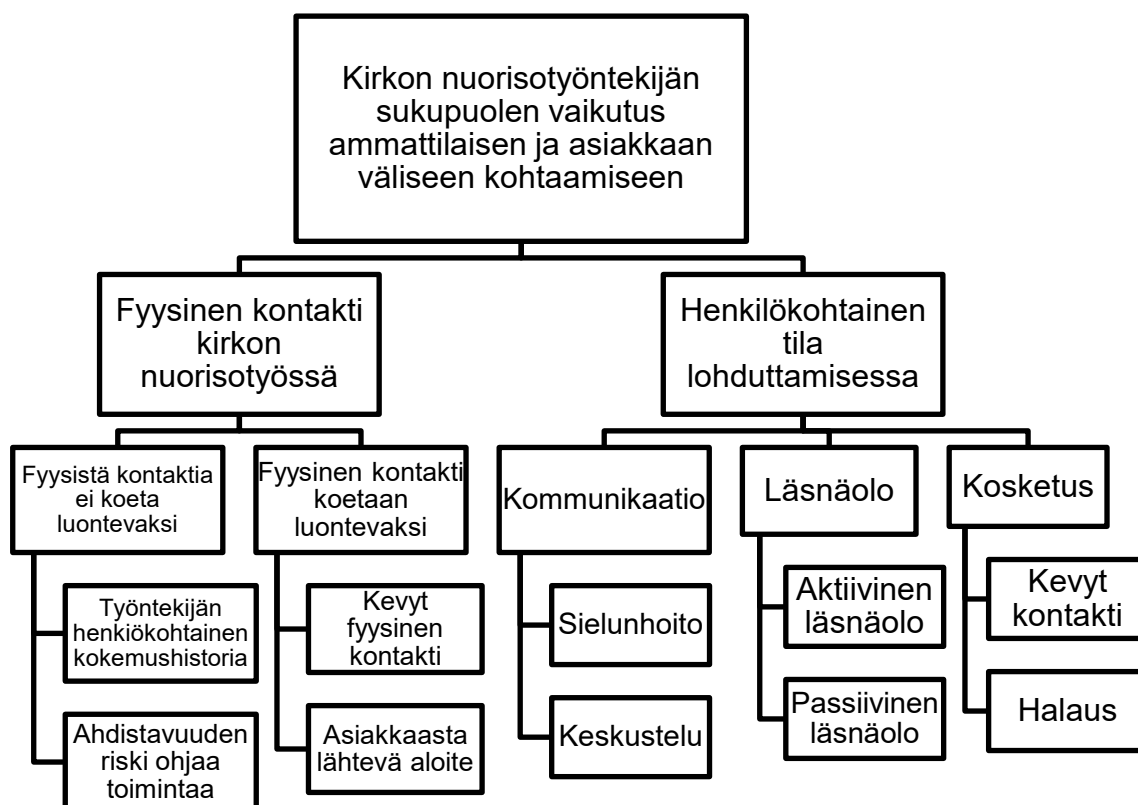
Tässä esimerkissä N6 (nainen 6) on vastauksen antanut henkilö ja sen perässä tuleva numero 9 tarkoittaa kysymystä, josta vastaus on otettu. Esitämme kuviossa 1 (s. 17) esimerkkejä aineiston analyysin etenemisestä.

Kuvio 1. Esimerkki aineiston analyysin etenemisestä

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tekemämme tutkimus on kvalitatiivinen, jolloin saamamme vastaukset ovat laadullisia. Vastauksiimme käytimme sisällönanalyysiä, jonka myötä saimme viisi alaluokkaa tutkimuskysymykseemme ”miten kirkon nuorisotyössä toimivan työntekijän sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen.” Kuvaamme kirkon nuorisotyöntekijän sukupuolen vaikutusta ammattilaisen ja asiakkaan kohtaamiseen kuviossa 2 (s. 18). Kuvioista voidaan havaita se, miten vahvasti sukupuolen vaikutus näkyy fyysisestä perspektiivistä tarkasteltuna; henkilökohtaisen tilankin määrittelyyn sisältyy kosketusta.

Kuvio 2. Kirkon nuorisotyöntekijän sukupuolen vaikutuksen näkyminen työssä.

Toiseen tutkimuskysymykseemme emme saaneet sisällönanalyysillä suoria vastauksia. Vastaukset olivat ristiriitaisia. Kysymykseemme on se, miten työntekijät tunnistavat tällaisia vaikutuksia työssään. Pystyimme havainnoimaan vastauksista työntekijöiltä löytyvän valmiuksia tunnistaa näitä vaikutuksia työssään.

Kyselylomakkeessamme (Liite 1) ei ollut aiheeseen suoraan liittyviä kysymyksiä, vaan tulokset saatiin vertailemalla useampaa kysymystä keskenään. Esimerkiksi kysymykset 7 ja 10, ”Koetko sukupuolen vaikuttavan kohtaamiseen lapsen/nuoren kanssa?” sekä ”Vaikuttaako lapsen/nuoren sukupuoli fyysisen kontaktin luontevuuteen?”, antoivat mahdollisuuden saada tuloksia kysymykseen vertailemalla yhden vastaajan vastauksia keskenään.

Vastauksissa heijastunut ristiriitaisuus voi olla peräisin työntekijöiden riittämättömästä tietoisuudesta aiheeseen. Kysyimme vastaajilta, ovatko he keskustelleet työyhteisöissään sukupuolen merkityksessä kohtaamisessa. Taulukosta 3 (s. 19) voimme selvästi havainnoida keskustelun työyhteisöissä olevan heikossa tilanteessa.

Taulukko 3. Sukupuolen merkityksestä keskustelu työyhteisöissä.

Vastauksista nousi esille, että vain kahdessa tapauksessa asiasta oli keskusteltu koko työyhteisön kesken. Loput vastanneista olivat keskustelleet aiheesta kahden kesken tai pienemmissä tiimeissä. Keskustelut olivat myös usein liittyneet rippikoulun asioihin ja sieltä nousevat kysymykset olivat ajaneet keskustelun sukupuolen merkitykseen. Osassa työyhteisöjä asia oli noussut esille mediassa esillä olevien aiheiden kautta. Voidaankin siis todeta, että työyhteisöt keskustelevat asiasta jonkin verran, mutta keskustelut jäävät harmillisen usein vain pieniin

piireihin, eikä koko työyhteisön kanssa päästä keskustelemaan sukupuolen merkityksestä. Tämä varmasti heijastaa osaltaan työntekijöiden ristiriitaisia vastauksia.

6.1 Fyysinen kontakti kirkon nuorisotyössä

Sukupuolen vaikutus kirkon nuorisotyöntekijöissä esiintyy vahvasti fyysisen kontaktin muodossa. Lasten ja nuorten kanssa työskennellessä fyysinen kontakti on olennaista, esimerkiksi leikkien yhteydessä. Kirkon nuorisotyötä tekevä henkilö ei voi täysin välttyä fyysiseltä kontaktilta, ja tämä tuli ilmi saamissamme vastauksissa. Vastausten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että fyysisen kontaktin luontevaksi kokemisessa on selkeitä eroja työntekijöiden välillä. Työntekijän sukupuoli korostuu fyysisen kontaktin luontevuudesta puhuttaessa. Lisäksi osa työntekijöistä kokee fyysisen kontaktin epäluontevaksi aiempien, negatiivisten kokemusten vuoksi. Osa työntekijöistä puolestaan kokee fyysisen kontaktin luontevaksi pienissä määrin. Seuraavissa luvuissa käsittelemme näitä eroja.

6.1.1 Fyysisen kontaktin kokeminen luontevana

Kyselyyn saamiemme vastausten perusteella on havaittavissa, että fyysisen kontaktin luontevuus on selkeästi sukupuolittunutta. Naiset kokivat fyysisen kontaktin keskimäärin luontevammaksi kuin miehet. Vastanneista naisista valtaosa koki, että fyysinen kontakti työkontekstissa oli luontevaa, erityisesti mikäli kontakti tapahtui asiakkaan aloitteesta.

Silloin, kun se on nuorilähtöistä niin kyllä. Itse en ole aktiivinen ha-laamaan, vain ilmaisen, että tässä olen. Saatan esim tarjota kättä ja kysyä, haluatko pitää kädestä kiinni nyt kun on paha olla. (N10.9)

Helposti tarpeen vaatiessa kohtaamani ihmisen toiveen mukaisesti, hänen aloitteestaan. (N1.9)

Miesten kesken jakauma oli tasaisempaa – vastanneista miehistä noin puolet koki, että fyysinen kontakti on luontevaa. Myös miesten vastauksissa korostui

asiakkaan aloitteellisuuden merkitys fyysisen kontaktin luontevuudesta. Saamistamme vastauksista ei tullut ilmi, mistä tämä sukupuolten välinen eroavaisuus johtuu.

Vain kevyt kontakti, ei täyshalausta, käsi olalla, lyhyt pikahalaus, jos lapsi hakeutuu. (M3.9)

Kysyn AINA, että haluaako lapsi / nuori halata, tai että haluaako että laitaa käden olkapäälle tms. (M13.9)

Sekä naisilla että miehillä vastauksissa ilmeni, että luontevimmaksi koetaan vain kevyt fyysinen kontakti, kuten käden asettaminen olalle. Vastaaajista enemmistö ei kokenut asiakkaan sukupuolella olevan merkitystä kontaktin luontevuuteen, mutta naisista sekä miehistä osa tunnisti, että sukupuolella on vaikutusta.

Varovaisempi olen vastakkaista sukupuolta olevan kanssa fyysisessä kontaktissa. (N12.12)

Varsinkin nuorten vastakkaisen sukupuolen kanssa pitää miettiä sopiiko fyysinen kontakti kyseiseen tilanteeseen. (M12.12)

Lähtökohtaisesti vastakkaisen sukupuolen kanssa fyysisen kontaktin kanssa oli tiin varovaisempia. Yksi vastaajista kertoi kokevansa kontaktin samaa sukupuolta olevien nuorten kanssa haastavaksi.

6.1.2 Fyysisen kontaktin kokeminen epäluontevana

Kyselyn mukaan molemmissa ryhmissä oli edustettuina henkilöitä, jotka eivät kokeneet fyysistä kontaktia luontevaksi työssään. Miehistä tämä määrä oli hieman naisia suurempi. Vastaaajista ne, jotka eivät kokeneet fyysistä kontaktia luontevana perustivat ajatuksiaan pääosin henkilökohtaisiin kokemuksiin.

En koe fyysistä kontaktia vieraaseen ihmiseen koskaan luontevana. (N4.9)

Pyrin välttämään kaikkea fyysistä kontaktia. Minulle se ei ole tuntemattoman kanssa luontevaa. (M5.9)

Osassa vastauksia havainnoimme työntekijöiden toimintaa ohjaavan asiakkaiden mahdollinen ahdistuminen. Vastauksissa heijastui myös pandemia-ajan vaikutus.

Jokaisen koskemattomuutta painotetaan nykyään eri tavalla eikä helposti uskalla koskea toiseen. Myös korona-ajalla on ollut vaikutusta. (N3.9)

Fyysinen kontakti on aina riski, koska en tiedä miten nuoret suhtautuvat siihen. Koen myös miehenä jos kosketan naisoletettua on siinä aina ahdistavuuden riski. (M1.9)

Vaikkakin vastaajista vain pieni osa toi esille asiakkaan potentiaalisen epämukavuuden fyysisen kontaktin suhteen, on useista vastauksista kuitenkin tulkittavissa samankaltaista ajattelua. Vastauksissa korostuu luvan kysyminen fyysiseen kontaktiin sekä se, ettei kenenkään rajoja tulisi milloinkaan ylittää. Tästä voimme päätellä, että työntekijöiden valintoihin vaikuttaa asiakkaan ennakoitu reaktio.

Tämä liittyy luontaiseen ymmärrykseen tilanteista tuttuuden tasosta. Kekenkään rajoja ei sa ylittää. Luontevaa on myös fyysinen koskemattomuus tarvittaessa. (M2.9)

Luontevaa siinä mielessä, että en koskaan halaa omasta aloitteestani (tai juuri koskaan muutenkaan) tai kosketa olkapäälle ilman että kysyn lupaa. (M11.9)

6.2 Henkilökohtainen tila lohduttamisesta

Työntekijöiden sukupuolen vaikutus näkyy kirkon nuorisotyössä aineistomme mukaan myös lohdutustilanteissa. Lasten ja nuorten kanssa työskennellessä lohduttaminen on tärkeä osa työtä. Aineistomme perusteella jaoimme lohduttamisen kolmeen kategoriaan: kosketuspohjaiseen, läsnäoloon perustuvaan sekä verbaaliseen lohduttamiseen. Erottelimme kosketuspohjaisen lohduttamisen läsnäoloon perustuvasta, sillä vastaukset tuovat hyvin vahvasti ilmi sen, miten erityislaatuinen asia koskettaminen on lohdutustilanteessa. Lohduttaminen on vastausten perusteella tapauskohtaista. Miesten osalta kosketukseen perustuva lohduttaminen on harvinaista, sillä vain kaksi vastaajaa neljästätoista kertoi lohduttavansa lapsia kosketuksella.

6.2.1 Kosketus lohduttaessa

Kuten aiemmin mainittu, miehillä kosketus lohduttaessa oli harvinaisempaa kuin naisilla. Miehistä vain kaksi mainitsee fyysisen kontaktin lohduttamistilanteessa. Lohduttamistilanteessa kosketus oli myös kevyttä ja miehet mainitsivat vastauksissaan käden laittamisen olkapäälle sekä hartialle taputtamisen. Vaikka valmiutta oli myös halaamiseen, oli se miehillä selvästi harvinaisempaa kuin naisilla.

Keskustelu, toki riippuen siitä kuinka tuttuja ollaan nuoren kanssa, niin voin nähdä myös laittavani käden olalle tai halaavani. (M14.8)

Suurin osa naisista mainitsee jonkintasoisen fyysisen kontaktin osana lohduttamista. Naiset mainitsivat vastauksissaan kosketuspohjaisen lohduttamisen menevän aina nuorten tai lapsen ehdoilla, ja lohduttaminen oli heidän tarpeisiinsa vastaavaa ja heitä kunnioittavaa.

Jos itkee, niin kysyn haluatko että halaan. Pienen lapsen otan syliin jos hän niin haluaa. Olen äidillinen, mutta haluan kysyä esim. saako koskettaa, nykyään pitää olla niin varuillaan. (N11.8)

...luvan saadessani silittää ja halata. (N7.8)

Riippuu ihan tilanteesta ja nuoresta. Joskus vain juttelen ja joskus halaan tai kosketan olkapäätä, mutta se on aina tilannesidonnaista ja riippuu signaaleista joita nuori antaa. Joskus kysyn saanko halata jos tilanne tuntuu epävarmalta. Tämä koskee yhtäläillä kumpaakin sukupuolta. (N14.8)

Naiset mainitsevat usein myös käden laittamisen olkapäälle miesten tavoin, mutta vastauksista välittyi samalla vahvempi valmius halaamiseen ja esimerkiksi lapsen ottaminen syliin. Kuten esimerkeistä näkyy, naiset mainitsivat myös, ettei nuoren sukupuolella ole lohduttamistilanteessa sen suurempaa merkitystä. Lohduttamisen tapa riippuu vahvemmin tilanteesta ja nuoren antamista signaaleista.

6.2.2 Läsnäolo lohduttaessa

Aineistomme perusteella läsnäolo jakautui aktiiviseen sekä passiiviseen läsnäoloon. Aktiiviseksi läsnäoloksi laskimme esimerkiksi vierelle menemisen sekä kuuntelemisen, kun taas passiivista oli ajan ja tilan antaminen. Vaikka nämä läsnäolon muodot saattavat muistuttaa toisiaan paljonkin, koimme kuitenkin eroavaisuuden olevan tarpeeksi merkittävä mainittavaksi. Aktiivinen läsnäolo on selkeästi passiivista interaktiivisempaa. Merkittäviä eroja ei läsnäolon suhteen sukupuolilla ilmennyt – sekä miehille ja naisille oli luontevaa osoittaa tukea läsnäololla.

Pysähtyminen, ajan antaminen, kiireetön keskustelu, läsnäolo. (N1.8)

Riippuu tilanteesta. Yleensä samalle tasolle meneminen (istua viereen, kyykistyä lapsen kanssa samalle tasolle.) Kuunteleminen, vastaaminen kysymyksiin ja kertomuksiin. (M12.8)

Vastauksissa korostui huomattavasti enemmän aktiivinen läsnäolo passiivisen jäädessä vähemmälle. Läsnäolo lohduttaessa on vahvasti sidoksissa verbaaliseen kommunikaatioon, mutta erotimme nämä tavat toisistaan selkeyden vuoksi. Läsnäolon ja verbaalisen lohduttamisen yhteys tulee myös vahvasti ilmi kirkon kasvatus- ja nuorisotyön sielunhoidollisissa elementeissä. Sielunhoidossa nämä teemat yhdistyvät kokonaisuudeksi, ja tähän nojaten esittelemme sielunhoidolliset näkemykset tarkemmin verbaalisen lohduttamisen yhteydessä.

6.2.3 Verbaalinen lohduttaminen

Kirkon nuorisotyöntekijät kokevat verbaalisen lohduttamisen selkeästi luontevimpana keinona toimia lohdutustilanteissa. Sekä miehet että naiset käyttävät verbaalisia keinoja lohduttamisessa, eikä sukupuolten välillä ole havaittavissa selkeää eroa keinon käytössä. Keskusteleminen nousee usein esille muiden lohduttamisen keinojen yhteydessä; se saatetaan yhdistää läsnäoloon tai kosketukseen. Harvoilla vastaajilla lohduttaminen oli puhtaasti verbaalista.

Toivon näkökulman tuominen sekä musiikki ja rukous. (N9.8)

Ystävällinen rauhallinen ääni, rakastava puhe... (M3.8)

Keskusteluissa lohdutustilanteessa esille nousi usein sielunhoidollisia elementtejä. Myötätunto ja toivon näkökulma nousivat vastauksissa esille. Kirkon työntekijöille sielunhoidollinen työ on luontevaa, sekä sielunhoidollisten keskustelujen että yhteisten rukousten muodossa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksemme tulokset osoittavat, että työntekijän sukupuolella on merkitystä työntekijän ja asiakkaan välisessä kohtaamisessa. Tämän vaikutuksen tunnistaminen puolestaan näyttäytyy melko ristiriitaisesti. Vastauksista on havaittavissa sukupuolen vaikuttavan kohtaamiseen sekä sukupuolten välisiä eroavaisuuksia, joita työntekijät itse kykenevät huomioimaan – silti suuri osa vastaajista kuitenkin ilmaisee, ettei sukupuolella ole vaikutusta. Saamamme vastaukset vastaavat tutkimuskysymykseemme ”miten kirkon nuorisotyössä toimivan työntekijän sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen.”

Lisäksi havainnoimme työntekijöiltä löytyvän valmiuksia tunnistaa näitä vaikutuksia työssään. Osa työntekijöistä havaitsee työssään sukupuolensa luomia selviä mahdollisuuksia, kuten samaistumisen saman sukupuolen edustajiin. Samassa hengessä sukupuoli voidaan nähdä työtä rajoittavana osana, esimerkiksi auktoriteettiaseman omaksumisen osalta. Tutkimuksesta pystymme myös havaitsemaan työntekijöiden pyrkimyksen korostaa sitä, ettei sukupuolella ole merkitystä heidän tekemässään työssä. Kuitenkin näitä vastauksia lukiessa tulee selväksi, että sukupuoli vaikuttaa tehtyyn työhön. Tästä voimme päätellä sen, että joillakin työntekijöillä sukupuoli vaikuttaa tiedostamattomalla tasolla tehtyyn työhön. Emme voi jättää huomiotta vaihtoehtoa, että työntekijät tiedostavat sukupuolen vaikutukset, mutta pyrkivät siihen, että nämä vaikutukset eivät estää luontevaa

kohtaamista ja läsnäoloa nuorten kanssa. Nämä havainnot vastaavat toiseen tutkimuskysymykseemme ”Miten työntekijät tunnistavat sukupuolen vaikutuksia kohtaamiseen työssään?”

7.1 Sukupuolen vaikutus ammattilaisen ja asiakkaan välisessä kohtaamisessa

Miesten ja naisten vastausten välillä oli havaittavissa selkeitä eroja joidenkin kysymysten kohdalla. Useat vastaajat myös toivat esille asiakkaan sukupuolen olevan huomioitava aspekti esimerkiksi nuoreen samaistumisen ja fyysisen kontaktin kontekstissa. Monille työntekijöille omaa sukupuolta edustavaan asiakkaaseen oli helpompi samaistua ja ottaa kontaktia. Naisille fyysinen kontakti esimerkiksi lohduttaessa oli selkeäsi miehiä luontevampaa.

Naiset nähdään luontaisina hoivaajina. Naiseuteen yhdistetään automaattisesti äitiys ja äidinomaisuus – tämä luo äidin roolin myös niille naisille, jotka eivät äitejä ole. (Ranta, 2019, s. 52.) Sukupuolistereotypia naisista äidillisinä hoivatyöntekijöinä iskostuu meihin jo varhain lapsuudessa. Opitut sukupuolistereotypiat ohjaavat toimintaamme läpi elämän, ja vaikuttavat identiteettiimme sekä valintoihimme. (Ylätapio-Mäntylä, 2012, s. 22.) Uskomme näiden naisiin kohdistuvien ajatusten ja oletusten olevan vähintäänkin osasy syy tutkimuksessamme havaittaviin eroavaisuuksiin miesten ja naisten välillä. Kuten keskeisissä käsitteissämme kerroimme, ihmisiä ohjaavat jossain määrin heille asetetut odotukset ja oletukset. Naisten vastauksissa nousi myös esille äidin roolin omaksuminen ilman, että sitä erikseen kysyttiin.

Kulttuurimme tulkitsee erilaiset tavat olla ja käyttäytyä aina joko feminiiniseksi tai maskuliiniseksi. Feminiinisyys yhdistetään naiseuteen ja maskuliinisuus miehyyteen, vaikka yksilöillä sukupuolesta riippumatta esiintyy sekä maskuliinisia että feminiinisiä piirteitä. Koska aikaisemmin mainitut niin sanotut äidilliset piirteet, kuten hoivaaminen, nähdään feminiinisenä, ei miehiltä vastaavien ominaisuuksien ilmaisu ole kulttuurisesti yhtä tavanomaista tai hyväksyttävää (Ylätapio-Mäntylä, 2012, s.24).

Naiset nähdään luontaisesti sopiviksi ihmissläheiseen hoivatyöhön, mutta tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö miehiä myös haluttaisi kyseisille aloille. Miesten uskotaan tuovan naisvaltaiseen työhön jämakkyyttä ja rakentavuutta, sekä rentoutta ja vapautta säännöistä. Miesten työtapojen uskotaan olevan naisia toiminnallisempia. Todellisuudessa nämä eivät ole sukupuoleen sidonnaisia ominaisuuksia, vaan kiinni työntekijän persoonasta. (Ylitapio-Mäntylä, 2012, s. 96–97.) Ihmissläheisen työn feminiinisyydestä huolimatta alalla työskenteleviltä miehiltä sallitaan tyypillisen maskuliinisuuden säilyttäminen. Miehiltä ei odoteta työssään samalla tavalla empatiaa, kuuntelemista, lämpöä, emotionaalista tukea ja vierellä pysymistä, kuin naisilta – tämä johtuu siitä, että naisten uskotaan olevan naiseutensa vuoksi osaavampia tunnetyössä. (Husso, 2016, s. 87.)

Huolimatta siitä, etteivät sukupuoliroolit ja ajatukset tyypillisestä maskuliinisuudesta todellisuudessa määritä työntekijän tapaa työskennellä, muovaavat ja ohjaavat nämä roolit miehiä työssään. Uskomme tämän olevan vaikuttava tekijä vastauksissa ilmeneviin eroihin. Miehille fyysinen kontakti oli naisia haastavampaa – miesten vastauksissa tuotiin myös esille, että saman sukupuolen kanssa fyysinen kontakti on haastavaa. Naisilla vastaavaa ei ollut havaittavissa.

Sukupuoli vaikuttaa muillakin tavoin, kuin hoivan kautta. Kun toimitaan ja työskennellään lasten ja nuorten kanssa, liittyy siihen aina väistämättä vallankäyttöä. Ammattilainen on vastuussa lasten ja nuorten turvallisuudesta. Tämä voi tarkoittaa sitä, että ammattilaisen tulee huolehtia lapsen syömisestä tai nukkumaan käynnistä, tai estää nuoria olemasta vaaraksi itselleen tai toisille. (Kauppila & Kokkonen, 2021, s. 165.) Kyselyymme vastanneista työntekijöistä monet nostivat vallankäytön ja auktoriteetin esille vastauksissaan. Useimmat miesvastaajat kokivat olevansa kyvykkäitä ottamaan auktoriteettista asemaa, tai tulevansa kuunnelluksi helpommin lasten ja nuorten osalta. Vastaavasti naispuoliset työntekijät kokivat auktoriteettiaseman helpommaksi miehille. Osa naisista kertoi vastauksissa kohdanneensa kunnioituksen puutetta työssään.

7.2 Sukupuolen vaikutuksen tunnistaminen työssä

Kysyttäessä suoraan vaikuttaako sukupuoli ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen, valtaosa tutkimukseen osallistuneista – sekä miehistä että naisista – vastasi kieltävästi. Moni korosti persoonan merkitystä ja ilmaistiin, että sukupuolella ei tulisi olla merkitystä, jokainen tulisi kohdata yksilönä. Tässä havaitsimme selkeää ristiriitaa vastausten välillä. Sama vastaaja saattoi todeta, ettei sukupuolella ole merkitystä, mutta silti antaa itse esimerkkejä tilanteista, jossa sukupuoli vaikuttaa toimintaan. Luonnollisesti on mahdollista, että olemme tulkinneet väärin vastauksia, tai vaihtoehtoisesti vastaajat ovat väärinymmärtäneet kysymyksemme. Tiedostamme tämän mahdollisen erheen; ristiriitojen esiintyvyys on kuitenkin niin suurta, ja otanta on puolestaan pieni, jolloin voimme todeta sukupuolen vaikutuksen tunnistamisen olevan kyselyyn vastanneille haasteellista.

Sukupuolen tai sen merkityksen kieltäminen ei ole poikkeavaa käytöstä. On tyyppillistä, että sukupuolen läsnäolo sivuutetaan täysin. Uskotaan, että mikäli sukupuolesta ja sen vaikutuksesta ei puhuta, annetaan näin kaikille tasavertaiset mahdollisuudet ja ylläpidetään sukupuolten välistä konsensusta ja edistetään tasa-arvoa. Sukupuolen merkitys tunnistetaan ja tunnustetaan vasta siinä vaiheessa, kun se on tietoisien tutkiskelun alaisena – jos silloinkaan. (Husso, 2016, s. 86–87.) Vaikuttaa siltä, että monet työntekijöistä ainakin pyrkivät toiminnallaan sukupuolisensitiivisyyteen. Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan kykyä tarkastella sukupuolta biologisen näkökulman lisäksi myös sosiaalisen ja kulttuurisen määrittelyn kautta (Ylitapio-Mäntylä, 2012, s.26). Kuitenkin saamiemme vastausten perusteella sukupuolisensitiivisyyden sijasta työntekijöiden toimet ja asenteet lähentävät enemmänkin sukupuolineutraaliutta. Sukupuolineutraali ajattelu johtaa sukupuolen ja siitä johtuvien eroavaisuuksien huomiotta jättämiseen. Sukupuoli-identiteetti on niin paljon enemmän, kuin biologia – jos työntekijät jättävät sosiaalisen ja kulttuurisen aspektin huomioimatta, jättävät he suuren osan asiakkaan identiteetistäkin huomiotta. (Ylitapio-Mäntylä, 2012, s.25–26.) Vastauksissa monet työntekijät toimivat näin, jolloin voimme todeta heidän toimineen sukupuolineutraalisti.

Kysyttäessä työntekijät kykenevät nimeämään työhön liittyviä mahdollisuuksia ja rajoitteita itsellään sekä eri sukupuolta edustavilla työntekijöillä. Vastauksissa nousee esille esimerkiksi ajatuksia siitä, että miesten on oltava naisia tarkempia siitä, minkälaiseen toimintaan osallistuu. Naisilla taas nähdään olevan enemmän vapauksia nuorten kanssa keskustellessa. Myös jo aikaisemmin mainittu naisten ja miesten epätasa-arvoinen auktoriteettiasema kyettiin tunnistamaan. Työntekijät siis kykenevät kyllä tunnistamaan sukupuolen vaikutuksen työssään, mutta jostain syystä päätyvät kuitenkin loppupäätelmään, ettei sukupuolella ole vaikutusta kohtaamistilanteissa. Tätä havainnoidessa tulimme pohtineeksi, mikäli kyseessä olisi kognitiivinen dissonanssi. Tämä dissonanssi syntyy, kun kaksi samanaikaista kognitiota, eli ajatusmallia, ovat ristiriidassa keskenään (Schaffer, 2016, s.4–5). Tässä tilanteessa nämä kognitiot ovat käsitys siitä, että jokainen tulisi kohdata samanaikaisesti sekä sukupuolisensitiivisesti että sukupuolineutraalisti.

8 POHDINTA

Halusimme pohtia sukupuoliroolien asettamia rajoja työntekijöiden eri työtehtäviin omien henkilökohtaisten kokemusten ja käytyjen keskustelujen innoittamana. Tähän lähdimme hakemaan vastauksia tutkimuskysymyksillämme

1. Miten kirkon nuorisotyössä toimivan työntekijän sukupuoli vaikuttaa ammattilaisen ja asiakkaan väliseen kohtaamiseen?
2. Miten työntekijät tunnistavat sukupuolen vaikutuksia kohtaamiseen työssään?

Sukupuoleen liittyvät kysymykset ovat yhteiskunnassamme ajankohtainen puheenaihe. Sukupuoliroolit koskettavat meitä alan opiskelijoina sekä tulevana ammattilaisina merkittävästi. Koemme sukupuoleen liittyvän paljon rajoittavaa roolitusta, ja halusimme saada työntekijät pohtimaan omaa käyttäytymistään ja tunnistamaan näitä tilanteita.

Käsittelimme sukupuolitietoista ja sensitiivistä kohtaamista, dialogisuutta, minäkäsitystä ja identiteettiä, sekä sukupuolirooleja keskeisinä käsitteinä kohtaamiseen vaikuttavina tekijöinä. Kyselylomakkeemme kysymykset muotoutuivat näihin käsitteisiin pohjaten, ja saamamme vastaukset sisälsivät selviä viittauksia käsitteisiin. Tuloksissamme on havaittavissa selkeästi piirteitä kaikista keskeisistä sisällöistä, jolloin voimme todeta hankkimamme kirjallisuuden kulkeneen ja tukeeneen opinnäytetyön prosessia kaikissa sen vaiheissa. Lisäksi keräämämme kirjallisuus antoi mahdollisuuksia tulkita saamiamme vastauksia tutkimuskysymystemme pohjalta.

8.1 Opinnäytetyön eettisyyteen ja luotettavuuteen liittyvät kysymykset

Tutkimus on kokonaisuus, jonka luotettavuus on vahvasti sidoksissa sen johdonmukaisuuteen (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.122–127). Tutkimustuloksemme syntyi prosessissa, jossa jaottelimme itse käsitteitä eri luokkiin ja yhdistelimme niitä

johtopäätöksiin. Tällaisessa työskentelyssä meidän tuli huomioida tutkimuksen jatkuva koherenssi eli johdonmukaisuus. Jos poikkeamme johdonmukaisesta käsitteystä, saattaa tutkimuksessa syntyä täysin vääriä johtopäätöksiä alkuperäiseen materiaaliin nähden.

Kysymysasettelu ei saa olla johdantelevaa tai yksiselitteistä. Kysymys ei saa myöskään sisältää keskenään ristiriitaista asiaa. Kyselylomakkeen tulee olla selkeä ja se ei saa jättää mitään tulkinnan varaan, jotta voimme luottaa kaikkien vastaajien ymmärtäneen kysymykset. Kyselyn tulosten onnistumisen kannalta olisi tärkeää testata kyselyä pienelle ryhmälle, jotta nähdään mittaako kysely haluttua asiaa. (Mäkinen, 2006, s.93.) Tutkimuksessa meidän tuli pystyä käsittelemään saatuja tuloksia ilman omien ennako-oletusten asettamia rajoitteita. Emme saaneet antaa omien kokemuksiemme ohjata päätelmiä vaan meidän tuli luottaa saamaamme tutkimustietoon sekä vastaajien todenmukaisuuteen. Kokosimme suunnitelman hyväksymisen jälkeen pienen ryhmän kohderyhmäläisiä, joille lähetimme kyselylomakkeen. Näin saimme tärkeää palautetta kyselystämme ja pystyimme tekemään tarvittavat muutokset, jotta kyselylomakkeettamme voidaan pitää luotettavana.

Yleensä kyselyä voidaan pitää onnistuneena, jos siihen vastaa puolet etukäteen kaavaillusta otannasta (Liikanen & Penttinen, 2018, s. 113). Kyselystämme voidaan siis todeta, ettei se ole onnistunut odotetulla tasolla. Tähän vaikuttavat sekä otantamme suhteellinen pienuus, jonka havaitsimme kyselyn päätyttyä, että vastausten kohdalla tapahtunut kato. Kyselyissä kato johtuu joko kyselyyn vastanneista henkilöistä tai kyselyn heikkoudesta. Yksittäiset vastaajat voivat jättää vastaamatta kyselyyn omasta tahdostaan, ja tätä esiintyy useimmiten miespuolisten vastaajien kohdalla. Lisäksi vastaajat voivat heikentää kyselyn tulosta vastaamalla joko tahattomasti väärin tai vastaamalla tarkoituksella humoristisesti tai tulosta heikentävästi. (Liikanen & Penttinen, 2018, s. 113). Tästä huolimatta saimme kuitenkin kyselyymme yhtä lailla vastauksia miehiltä sekä naisilta. Lisäksi saamamme vastaukset sisälsivät käyttökelpoista dataa.

Kyselyn heikkous voi puolestaan ilmetä kyselylomakkeen liiallisena pituutena, kysymysten asettelun heikkoutena tai pelkästään kyselyn ulkomuodon

epämiellyttävyys. (Liikkanen & Penttinen, 2018, s. 114.) Aiemmin todetusti vastaukset sisältävät käyttökelpoista dataa, jolloin voimme todeta kadon johtuneen otannan suppeudesta sekä yksittäisten ihmisten haluttomuudesta vasta kyselymme. Emme voi sivuuttaa sitä mahdollisuutta, että kyselymme ulkomuoto tai sisältö olisi vaikuttanut negatiivisesti vastaajien valmiuteen osallistua tutkimukseen. Pyrimme välttämään tätä vaikutusta lähettämällä kyselyn ensin pienelle testiryhmälle, jotka saivat kommentoida kyselyn sisältöä ja ulkomuotoa. Huolellisella esitetauksella voidaan vähentää kyselymenettelystä johtuvaa katoa (Liikkanen & Penttinen, 2018, s. 114).

Tutkimusaineiston keräämisvaihe vaikutti suurelta osin sen luotettavuuteen. Ilmiötä tulee tutkia siellä, missä se esiintyy. Vaiheet tulee esittää lukijalle selvästi. Vastaamiseen vaikuttavia tekijöitä tulee pohtia ja ottaa huomioon tuloksia tarkastellessa. Aineistoa tulee käsitellä niin, että lukija tietää tarkalleen, mihin vastauksiin tulokset perustuvat. Tämän vuoksi tutkimuksessa esitetään tuloksista saatuja suoria lainauksia. Aineiston tarkastelun tulee olla johdonmukaista ja selkeää sekä syntyviä käsitteitä tulee käyttää täsmällisesti. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen, 2020.) Noudatimme tutkimuksessamme näitä ohjeita, jolloin lopputulostamme voidaan pitää eettisenä. Lopputuloksemme luotettavuuteen vaikuttaa kyselymme pieni vastausmäärä tavoiteltuun otantaan verrattuna, sekä tavoitellun otannan suhteellinen pienuus. Voimme siis todeta tutkimuksemme olleen eettinen, suuntaa antava sekä luotettava, muttei yleistettävä.

8.2 Jatkotutkimus

Tutkimustulostemme mukaan seurakuntien nuorisotyöntekijöiden sukupuoli vaikuttaa kohtaamiseen lasten ja nuorten kanssa. Nuorisotyöntekijät pystyvät myös havaitsemaan näitä vaikutteita työssään, mutta samalla monet heistä kieltävät näiden vaikutusten olemassaolon tietoisesti tai tiedostamatta. Nämä havainnot yhdistettynä tutkimuksemme pieneen otantaan tuovat ilmi selvän mahdollisuuden jatkotutkimukselle. Havaitsimme myös opinnäytetyön prosessin aikana sen, miten vähän kyseistä aihetta on tutkittu aikaisemmin.

Jatkotutkimuksella voitaisiin pyrkiä tavoittelemaan suurempaa otantaa, joka voisi osaltaan edesauttaa ristiriitaisten vastausten karsiutumista. Toinen jatkotutkimusten tuoma mahdollisuus on se, miten tutkimuksissa voitaisiin siirtyä kyselylomakkeella tehdystä tutkimuksesta haastattelupohjaiseen tutkimukseen. Haastattelutilanteissa mahdollista dissonanssia voitaisiin purkaa tarkentavilla kysymyksillä. Tällainen toiminta voisi osaltaan vähentää tulkintavirheitä sekä väärinymmärryksiä, tuottaen luotettavamman tutkimuksen.

Olimme kiinnostuneita myös mahdollisista alueellisista ja hiippakuntien välisistä eroavaisuuksista. Pienen otannan vuoksi näiden potentiaalisten erojen havainnointi oli kuitenkin haastavaa eikä olisi johtanut luotettaviin tuloksiin. Suurempiotannaisella, koko maan laajuisella jatkotutkimuksella olisi mahdollista tutkia hiippakuntien välisiä eroja. Mikäli tällaisessa tutkimuksessa havaittaisiin merkittäviä hiippakunnallisia eroja, olisi syytä pohtia mistä erot johtuvat - esimerkiksi aikaisemmin mainitsemaamme piispojen vaikutusvallan kautta.

8.3 Ammatillinen kehitys

Opinnäytetyöprosessin aikana olemme oppineet sen mitä erilaiset arvomaailmat merkitsevät tulevassa työssämme. Pystymme havainnoimaan käytöksessämme piirteitä, jotka johtuvat jo aiemmin opituista malleista. Näitä malleja pystymme ammatillisesti refleктоimaan ja myös tarvittaessa kasvamaan ammatillisesti niiden kanssa. Opinnäytetyömme aihe kehittää myös tasa-arvoa työssämme ja kasvattaa meitä kohti tasavertaisempaa kohtaamista. Ymmärtämällä meidän omat haasteemme kohtaamistilanteissa pystymme toimimaan yhdenvertaisuutta edistäen. Kyseiset ammatillista kasvua tukevat tekijät ovat sosionomin (AMK) kompetenssien mukaisia. Kompetensseihin kuuluu esimerkiksi yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä sekä arvomaailman ja ihmiskäsityksen merkityksen ymmärtämistä asiakastyössä. (Diakonia ammattikorkeakoulu, i.a..)

Kompetensseja nuorisotyönohjaajille ovat kirkon työntekijän identiteetin hoitaminen, oman työn ja toiminnan arviointia, arvioiva ja kokeileva työote sekä ihmisarvon kunnioittaminen. (Diakonia ammattikorkeakoulu, i.a..) Näitä kyseisiä

kompetensseja opinnäytetyömme edetessä olemme päässeet myös itse kehittämään. Tutkimus on antanut myös arvokkaita esimerkkejä työelämästä toimimiseen yhdenvertaisesti. Näitä malleja voimme tulevina ammattilaisina huomioida työelämässä ja samalla kehittää omaa työyhteisöämme asioista puhumalla ja niiden esiin tuonnilla.

Koska sosiaali- sekä kirkonalan kompetenssit risteävät keskenään, on luontevaa todeta opinnäytetyömme tuovan meille paljon valmiuksia molempien alojen saralta. Vaikka tutkimus on tehty seurakunnan kontekstissa, mikään ei estä soveltamasta sen tuloksia ja havaintoja myös muissa sosiaalialan tehtävissä. Tutkimustyön myötä olemme kehittyneet havaitsemaan sukupuolen vaikutuksia paremmin. Kuten tutkimuksestamme käy ilmi, sukupuoli vaikuttaa kohtaamiseen, eikä vaikutus ole aina negatiivinen asia. Näitä ilmiöitä huomioimalla voimme pyrkiä ammattilaisina edistämään sensitiivisyyttä omassa työssämme, sekä purkamaan virheellisiä käsityksiä siitä, että sukupuolisensitiivinen kohtaaminen tarkoittaisi sukupuolen sivuuttamista asiakaskohtaamisessa.

LÄHTEET

- Autio, K. (2018). Sukupuoli- ja seksuaalikäytännöt ihmisoikeuksien näkökulmasta. Teoksessa H. Pruuki (toim.), *Kaunis ihminen: Sukupuolisuu- den ja seksuaalisuuden kohtaaminen seurakunnissa*. (s. 195–203). Kirjapaja.
- Diakonia ammattikorkeakoulu. (i.a.). Osaamisvaatimukset: sosionomi (amk), kir- kon nuorisotyö. Saatavilla 12.5.2022 <https://www.diak.fi/opis- kelu/opiskelijan-polku/opintojensuorittaminen/arviointi/osaamisvaa- timukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisotyö/>
- Dialogikasvatus. (i.a.). *Materiaalit*. Saatavilla 10.5.2022 <https://dialogikasva- tus.fi/materiaalit/#lapsen-ja-nuoren-identiteetin-tukeminen>
- Husso, M. (2016). Sukupuoli ruumiillisena tapaisuutena ja elettyinä suhteena. Te- oksessa M. Husso, & R. Heiskala (toim.), *Sukupuolikäytännöt*. (s. 73– 91). Gaudeamus.
- Hyväri, S., & Vuokila-Oikkonen, P. (2020). *Tutkimus- ja kehittämistyön luotetta- vuus*. Saatavilla 15.12.2021 <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642>
- Kauppila, H., & Kokkonen, J. (2021). Dialogin voima. Teoksessa H. Kauppila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa*. (s. 160– 174). Kirjapaja.
- Kirkkohallitus (2017). *Suuri ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017* (Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 60). <https://evl.fi/docu- ments/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunni- telma+2017.pdf/758d0926-f7b9-3e63-bc2b- 93ffaab30f90?t=1549006812000>
- Kirkkohallitus (2020). *Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus*. Saatavilla 21.10.2021 <https://kirkonydinosaaminen.fi/nuorisotyönohjaaja.html>
- Kivelä, M., & Kokkonen, J. (2021). Sateenkaarinuoret seurakunnassa. Teok- sessa H. Kauppila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seura- kunnassa*. (s. 236–246). Kirjapaja.

- Liikkanen, V., & Penttinen, P. (2018). Tilastollisen aineiston koonti nuorisotutkimuksessa. Teoksessa T. Kiilakoski, & P. Honkatukia (toim.), *Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä*. (s. 99–122). Vastapaino.
- Mäkinen, O. (2006). *Tutkimusetiikan ABC*. Tammi.
- Pruuki, H. (2018). Kunnioittava keskustelu pyrkii dialogiin. Teoksessa H. Pruuki (toim.), *Kaunis ihminen: Sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden kohtaaminen seurakunnissa*. (s. 211–220). Kirjapaja.
- Punnonen, V. (2008). Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa T. Hoikkala, & A. Sell (toim.), *Nuorisotyötä on tehtävä* (s. 521–540). Hakapaino OY.
- Ranta, S. (2019). Sukupuoli on ahdas lokero. Teoksessa A. Tsokkinen (toim.), *Taantuvan tasa-arvon kirkko*. (s. 47–60). Kustantamo S&S.
- Schaffer, C. L., White, M., & Brown, C. M. (2016). *Questioning assumptions and challenging perceptions: Becoming an effective teacher in urban environments*. Rowman & Littlefield Publishers
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-a). *Hiippakunnat*. Saatavilla 21.10.2021 <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/kirkon-organisaatio/hiippakunnat>
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-b). *Kasvatus*. Saatavilla 24.5.2022 <https://evl.fi/plus/kasvatus>
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-c). *Mikä rippikoulu?*. Saatavilla 20.10.2021 <https://evl.fi/perhejuhlat/rippijuhlat/rippikoulu-edeltaa-rippijuhlia>
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-d). *Nuorisotyö*. Saatavilla 20.10.2021 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/nuorisotyö>
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-e). *Sukupuoli ja seksuaalisuus*. Saatavilla 20.10.2021 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/mita-kasvatus-on/-sukupuoli-ja-seksuaalisuus>
- Suomen ev. lut. kirkko. (i.a.-f). *Turvallinen seurakunta*. Saatavilla 23.5.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Turvallinen+seurakunta+ohjeistus/d7914fda-53ac-7c79-a85f-c7d6768c7776>
- Teräs, L. (2005). Millainen on tyttö tai poika – sukupuolistereotyyppioiden vaikutus minäkäsitykseen ja tasa-arvoon. Teoksessa E. Leinonen (toim.), *Opetuksen ja ohjauksen tasa-arvoiset käytännöt* (s. 57–67). Painotalo Seiska.

- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Ylitapio-Mäntylä, O. (2012). Hoivan ja vastuun jakautuminen päiväkodissa ja kotona. Teoksessa O. Ylitapio-Mäntylä (toim.), *Villit ja kiltit. Tasa-arvoista kasvatusta tytöille ja pojille*. (s. 91–102). PS-kustannus.
- Ylitapio-Mäntylä, O. (2012). Sukupuolittuneet käytännöt varhaiskasvatuksessa. Teoksessa O. Ylitapio-Mäntylä (toim.), *Villit ja kiltit. Tasa-arvoista kasvatusta tytöille ja pojille*. (s. 15–26). PS-kustannus.

PLACE YOUR
LOGO HERE

Opinnäytetyö

Arvoisa vastaaja,

olet vastaamassa opinnäytetyömme kyselyyn, jolla haluamme tutkia sukupuolen merkitystä kirkon kasvatustyössä. Tutkimme aihetta työntekijän sukupuolen näkökulmasta. Kysely on osa Diakonia-ammattikorkeakoulussa suorittamamme tutkinnon (Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö) opinnäytetyötä.

Kyselyyn vastaaminen kestää alle 10 minuuttia. Vastaaminen tapahtuu anonyymisti.

Kiitos jo etukäteen vastauksestanne!

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu

2. Ikä

3. Työnimike

4. Hiippakuntasi

- Helsingin hiippakunta
- Espoon hiippakunta
- Porvoon hiippakunta
- Mikkelin hiippakunta
- Turun hiippakunta
- Kuopion hiippakunta
- Lapuan hiippakunta
- Oulun hiippakunta
- Tampereen hiippakunta

5. Koetko sukupuolesi tuovan työhösi mahdollisuuksia tai rajoitteita? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- Mahdollisuuksia, minkälaisia?
- Rajoitteita, minkälaisia?
- Ei vaikutusta. Perustelee tarvittaessa.

6. Koetko eri sukupuolta edustavan työntekijän sukupuolen tuovan työhön mahdollisuuksia tai rajoitteita? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- Mahdollisuuksia, minkälaisia?
- Rajoitteita, minkälaisia?
- Ei vaikutusta, Perustelee tarvittaessa.

7. Koetko sukupuolen vaikuttavan kohtaamiseen lapsen/nuoren kanssa?

1000 merkkiä jäljellä

12. Mietitkö koskaan, miten ulkopuoliset tulkitsevat sinun ja nuorten/lasten väliset kohtaamiset?

En

Kyllä, missä tilanteessa

13. Oletko koskaan joutunut tilanteeseen, jossa sinun ja lapsen/nuoren välistä kohtaamista on tulkittu väärin?

1000 merkkiä jäljellä

14. Onko työyhteisössäsi keskusteltu sukupuolen merkityksestä kohtaamisessa?

Asiasta on keskusteltu paljon

Asiasta on keskusteltu jonkun verran

Asiasta on keskusteltu vähän

Asiasta ei ole keskusteltu

